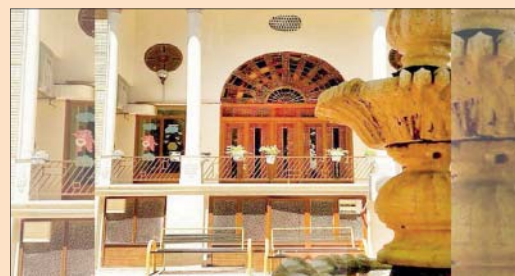

خانه «پدر سالار» کجاست؟

قصر مهرانگیز قاجاری

خانه پرشکوه «پدرسالار» با آن اتاق‌های کوچکش که پسرها و عروس‌ها را در خود جای داده بود، با آن حیاط دلباز و اتاق پذیرایی بزرگ در پایان سریال جایش را با یک آپارتمان دهه هفتادی با واحدهای نقلی عوض می‌کند و اسدا... خان قصه دست از خانه جذابش می‌کشد تا بساز و بفروش‌ها آن را بکوبند و جای آن را با قوطی کبریت پر کنند. شاید فکر کنید در واقعیت هم اینچنین باشد و آن خانه دلباز تا الان صد کفن پوسانده باشد، اما در حقیقت کاملاً برعکس است. این خانه همین حالا هم سرپاست.

مجموعه پدر سالار در محله امامزاده یحیی شهر تهران و در خانه‌ای قدیمی ساخته شد که اکنون به خانه فرهنگ تبدیل شده است. این خانه ۱۰۰ ساله که در دوره قاجار ساخته شد متعلق به یکی از نوادگان قاجاری به نام «خانم مهرانگیز» است. خانه فرهنگ امامزاده یحیی در سمت شرقی کوچه هداوند نزدیک کوچه سرتخت واقع است. البته اگر با محله امامزاده یحیی آشنا باشید می‌دانید که این محله پر از لوکیشن سریال‌های مختلف است که در دهه‌های متفاوت مهمان تلویزیون ایران بودند. البته تعداد قابل توجهی از لوکیشن‌های قدیمی سریال‌ها تخریب شده‌اند، اما این خانه قاجاری برعکس بسیاری از لوکیشن‌های فیلم‌ها و سریال‌های ایرانی هنوز پابرجاست و هر اتاق آن‌که متعلق به یکی از بچه‌های اسدا... خان بود تغییر کاربری یافته‌اند. برای مثال:

- اتاقی که اسدا... خان و ملوک خانم در آن زندگی می‌کردند به یک کلاس تبدیل شده است.
- اتاق آذر عروس کوچک خانواده با بازی کمند امیرسلیمانی درست در کنار مطبخ خانه قرار دارد که امروز محل بازی کودکان است.
- اتاق زهرا عروس بزرگ خانواده با بازی کتایون ریاحی جهت آموزش سفالگری محله استفاده می‌شود.
- اتاق عروس دوم خانواده زهره با بازی اکرم محمدی به سالن ورزش کوچک تبدیل شده است.

معماری خانه اسدا... یا همان پدرسالار به سبک دوره قاجار با ستون‌های بلند و گچ‌بری‌های رنگی تزیین شده است که خوشبختانه کیفیت گچ‌بری‌ها حفظ شده است. اما از دکوراسیون داخلی و مبلمان فیلم چیزی برجای نمانده است.

در حالی که کرونا در جهان حکمرانی می‌کند و همه در قرنطینه هستیم شرایط برای بازدید از این خانه خاطره‌انگیز مهیا نیست، اما ان شاء... در روزهای پساکرونا به راحتی می‌توانید با استفاده از مجموعه برنامه‌های فرهنگی گردشگری و تهران‌گردی ضمن بازدید از منطقه ۱۲ تهران به عنوان بافت تاریخی تهران، از این لوکیشن و محل ساخت مجموعه پدر سالار نیز بازدید کنید.

درباره بازیگری محمدعلی کشاورز در سریال «پدرسالار»

رسم شیدایی اسدا... خان

با پسرها و عروس‌های استقلال طلب درمی‌افتاد و سیمای دیگری از توانایی و قدرت بازیگری‌اش را نشان می‌داد.

برای عیارسنجی «آن» داشتن و مهارت او در بازیگری فقط کافی است دو شیوه کاملاً متفاوت از بازیگری او، گفت و گوهایش با حسین زیر درختان زیتون و سکانسی در پدرسالار را به یاد بیاورید که آذر، عروس خانواده، مقابل اسدا... خان می‌ایستد و می‌گوید: «من که به شما گفتم نیمای توی این خونه زندگی کنم...» و پدرشوهرش آتشی می‌شود و قیامت می‌کند.

رابرت مک‌کی در کتاب «داستان»، شخصیت‌پردازی را به سن و میزان هوش، سبک حرف زدن و ادا و اطوار و... پیوند می‌زند؛ اما درباره شخصیت می‌نویسد: «شخصیت حقیقی یک انسان در تصمیماتی که در شرایط بحرانی می‌گیرد آشکار می‌شود. هر چه بحران و فشار بیشتر باشد، این آشکار شدن کامل‌تر است و تصمیمی که گرفته می‌شود، به سرشت بنیادی شخصیت نزدیک‌تر.» کشاورز در پدرسالار مدام در این بحران است و برای ارتباط با مخاطب، گاهی به تیپ پدری مقتدر نزدیک و گاهی از آن دور می‌شود تا در ساختار دراماتیک داستان شخصیتی برجسته و کامل باشد.

کشاورز از دل تئاتر برآمده، با متد کار کرده و اصول و قواعد بازیگری را خوب می‌داند و در نقش پدر نسبتاً دیکتاتور خانواده با

عباس کیارستمی جایی از خاطراتش درباره «زیر درختان زیتون» می‌گوید: «کشاورز را آدمی منضبط و طلبه یافتم. او حتی روزهایی هم که نقشی نداشت، لباسش را می‌پوشید و کمربندش را یک درجه سفت‌تر از حد معمول می‌بست و می‌آمد سر صحنه و کنار دوربین می‌ایستاد. او بدون این که گفت و گویی داشته باشیم، دقیقاً مراقب بازی حسین و دیگران بود و داشت جنس بازی خودش را به یک شیوه‌ای با آنها هماهنگ می‌کرد.»

«پدر سالار» و «زیر درختان زیتون» با فاصله‌ای کوتاه در اوایل دهه ۷۰ ساخته شده‌اند. کشاورز که سال‌ها در نقش شخصیت‌های ناپاکار، طماع، فرصت طلب، لمپن و... جلوی دوربین رفته بود، در فیلم کیارستمی بازیگری‌اش را پنهان کرده بود و «نابازیگری» می‌کرد و در نقطه مقابل، در پدرسالار، سیمای یک بازیگر کاملاً حرفه‌ای را داشت.

پدرسالار بازنمایی تصویری از یک خانواده در حال گذار از زندگی سنتی به زندگی مدرن بود و «اسدا... خان» پدری مهربان، خانواده‌دوست و دلسوز اما باصلابت، متعصب و سنتی. کشاورز هر چقدر در فیلم کیارستمی باید خود مهربان و دوست‌داشتنی‌اش می‌بود، اینجا باید

علی سیف‌الهی
روزنامه‌نگار

ظرافت از حرکت‌ها و فیگوورها و نوع دیالوگ گفتن کمک می‌گیرد تا خودش را به عنوان پدری سختگیر در خاطره نسل هائیت کند. علمای فن می‌گویند خاطره جمعی گاهی توسط قدرت ساخته می‌شود که می‌کوشد هویتی مرکزی ایجاد کند و گاهی بدون توافق جمعی توسط مردم یک جامعه ساخته می‌شود و دیر ماهیت خودش را از دست می‌دهد. کشاورز در پدرسالار، هویتی از نوع دوم را خلق می‌کند که در ناخودآگاه جمعی یک ملت مانده است. یک اسدا... خان ماندگار.